

24.1x20.9	1	עמוד 5	לוח זמן צפון	08/01/2016	51314052-1
אוניברסיטת חיפה - 8079					

מחקר חדש באוניברסיטת חיפה: הורמון האהבה האוקסיטוצין יכול לשפר את החמלה אצל אנשים הסובלים מתסמינים פוסט-טראומתיים

יונתן הללי

מחקר חדש באוניברסיטת חיפה: הורמון האהבה האוקסיטוצין יכול לשפר את החמלה אצל אנשים הסובלים מתסמינים פוסט-טראומתיים.

אוקסיטוצין, "הורמון האהבה", יכול לשפר את החמלה של אנשים הסובלים מתסמינים פוסט-טראומתיים, כך עולה ממחקר חדש שנערך באוניברסיטת חיפה. "העובדה כי המחקר הנוכחי מצא שיפור בחמלה גם בקרב המטופלים הפוסט טראומטיים מספקת עדות חדשה לכך כי ייתכן ואוקסיטוצין יכול לשפר התנהגויות חברתית בקרב הסובלים מההפרעה", אמרה פרופ' שמאי צורי-סימון מהחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה, אשר הובילה את המחקר.

עד היום פורסמו מחקרים תאורטיים רבים שהציעו כי חלק ממה שגורמת ההפרעה הפוסט-טראומטית הוא ירידה ברמת האוקסיטוצין כמוחם וגופם של המטופלים, אבל בפועל המחקרים שפורסמו בתחום היו מועטים מאוד. כך שממצאי המחקר הזה משמעותיים וחדשניים, ציינו החוקרות.

חמלה היא מחווה חברתית הבאה לעזור לאדם אחר הנמצא בצרה, מתוך הכרה קוגניטיבית ורגשית במצוקה זו. החמלה מתבססת על אמפתיה, היכולת אשר עוזרת לאדם לזהות ולהבין את המצב בו נמצא אדם אחר, מתוך

כוונה לשפר את מצבו ולדאוג לו. ידוע ממחקרים שנעשו בעבר, כי חמלה מתווכת באמצעות אזורים שונים במוח, הקשורים לאמפתיה רגשית - היכולת לזהות את הרגשות של האחר, ולאמפתיה קוגניטיבית - היכולת להבין מה מרגיש ועם מה מתמודד האחר.

במחקר הנוכחי - אותו ערכה פרופ' שמאי-צורי יחד עם פרופ' אהוד קליין, מנהל המערך הפסיכיאטרי של הקריה הרפואית רמב"ם, ור"ר שרון פלגי, הפסיכולוגית האחראית ממחלקת אשפוז יום פסיכיאטרי ברמב"ם, אשר ערכה את המחקר כחלק מעבודת הדוקטורט שלה באוניברסיטת חיפה - ביקשו החוקרים לבדוק האם אנשים הסובלים מתסמינים פוסט טראומטיים מביעים חמלה במידה שונה מאנשים בריאים. כמו כן, ביקשו החוקרים לבדוק, האם לאוקסיטוצין, הידוע כהורמון המופרש במגוון של מצבים חברתיים וכמשפר התנהגות חברתית, ישנה השפעה על מידת החמלה.

במחקר השתתפו 32 מטופלים הסובלים מפוסט טראומה ו-30 נבדקים בריאים ללא היסטוריה של מחלות פסיכיאטריות. כל משתתף הגיע למחקר פעמיים, בפעם אחת קיבל מנה אחת של אוקסיטוצין לפני המשימה, ובפעם אחרת פלצבו (תרופת דמה). 45 דקות לאחר קבלת החומר (האוקסיטוצין או הפלצבו) הנבדקים התבקשו להקשיב בכל פעם לשני סיפורים מוקלטים המתארים קונפליקט רגשי מלחיץ.

כאשר בכל פעם הושמעו סיפורים שונים - כאשר אחד מהם סופר על ירי גבר ואחר על ידי אישה. התגובות של הנבדקים נותחו ע"י פסיכולוגים אשר לא ידעו מתי קיבל הנבדק אוקסיטוצין ומתי פלצבו.

מהממצאים עולה כי נבדקים אשר סובלים מפוסט טראומה הראו פחות חמלה כלפי האחר לעומת נבדקים אשר אינם סובלים מפוסט טראומה (כך שבעוד ציון החמלה הממוצע של המטופלים היה 3.39, ציונם של הבריאים היה 5.05), ואף היו פחות רברנים (כך שאורך התשובה הממוצעת של המטופלים הייתה כ-31 מילים, ואילו של הבריאים הייתה 47 מילים). בנוסף, הראו הממצאים כי ככל שהפרעת המטופל הייתה חמורה יותר, כך הוא היה גם בעל קושי משמעותי יותר בחמלה. "הקושי לזהות, להבין ולהזדהות עם מצב המצוקה של האחר, כלומר, מקשיים באמפתיה רגשית וקוגניטיבית. כל הקשיים האלו קשורים לקשיים החברתיים, אשר מאפיינים את המטופלים הפוסט טראומטיים", אמרה פרופ' שמאי צורי.

עוד נמצא כי החשיפה לאוקסיטוצין הגבירה את תחושות החמלה - גם בקרב אלה שסבלו מפוסט טראומה וגם בקרב קבוצת הביקורת - אולם רק כלפי סיפוריה של האישה ולא של הגבר. לדברי החוקרות, מבחינה אבולוציונית, השערה היא כי האוקסיטוצין גורם לבעלי חיים, וביניהם גם לבני אדם, להיות יותר

חברתיים וקרובים זה לזה בזמן מצוקה, התנהגות אשר בטבע אופיינית יותר לנקבות. על פי השערה זו, הפרשת האוקסיטוצין מובילה לכך כי הקבוצה רואגת יותר לנקבות הרות ולצאצאים, אשר לא יכולים לברוח או להילחם בזמן מצוקה. "הסבר זה, יכול להסביר מדוע במחקר הזה, האוקסיטוצין הגביר את החמלה כלפי נשים. יתכן ואם היינו משלבות במחקר גם סיפורים אותם סיפר ילד במצוקה, האוקסיטוצין היה מסייע אפילו יותר", ציינו. ממצא זה הוביל את החוקרות לשער כי ייתכן ובעתיד אפשר יהיה לשלב את הטיפול באוקסיטוצין, בתוך טיפולים זוגיים, במטרה לשפר את היחס של גברים הסובלים מההפרעה כלפי בנות זוגם, ולשפר את איכות הנישואין של בני הזוג - אשר פעמים רבות נפגעת כתוצאה מההפרעה.

"העובדה כי המחקר הנוכחי מצא שיפור בחמלה גם בקרב המטופלים הפוסט טראומטיים מספק עדות חדשה לכך כי ייתכן ואוקסיטוצין יכול לשפר התנהגויות חברתית בקרב הסובלים מההפרעה. עד היום פורסמו מחקרים תאורטיים רבים שהציעו את המחשבה כי חלק ממה שגורמת ההפרעה הפוסט-טראומטית הוא ירידה ברמת האוקסיטוצין כמוחם וגופם של המטופלים, אבל בפועל המחקרים שפורסמו בתחום היו מועטים מאוד. כך שממצאי המחקר הזה משמעותיים וחדשניים", סיכמו החוקרות.